

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň JUDr. Martiny Kúchlerové, Ph.D., a Mgr. Heleny Konečné ve věci

žalobce: **J. P.**
zastoupen advokátem Mgr. Michalem Solichem
sídlem Československé armády 556, 500 03 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Krajský úřad Královehradeckého kraje**
sídlem Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové

za účasti: **Povodí Labe, státní podnik, IČO: 7890005**
sídlem Víta Nejedlého 951/8, 500 03 Hradec Králové

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2023, č. j. KUKHK-10253/ZP/2023-3,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové dne 7. 8. 2023 domáhal zrušení části rozhodnutí žalovaného, kterým tento potvrdil rozhodnutí Městského úřadu

Dobruška, odbor výstavby a životního prostředí (dále jen „vyvlastňovací úřad“) ze dne 18. 1. 2023, č. j. PDMUD2721/2023 (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“), a to co do výroků I. a II. prvoinstančního rozhodnutí. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dále potvrdil výrok IV., nicméně dále prvoinstanční rozhodnutí co do jeho výroku III. zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil vyvlastňovacímu úřadu k novému projednání.

2. Vyvlastňovací úřad prvoinstančním rozhodnutím rozhodl konkrétně takto:

- výrokem I. odňal vlastnické právo žalobce k pozemku parc. č. XA, o výměře 190 m², druh pozemku trvalý travní porost, v katastrálním území a obci X, zapsaný na LV č. XB u Katastrálního úřadu xx (dále jen „Pozemek“), vlastnické právo přešlo na Českou republiku s právem hospodařit pro Povodí Labe, statní podnik, IČO: 70890005, sídlem Víta Nejedlého 951/8, Slezské Předměstí, 500 03 Hradec Králové (dále jen „osoba zúčastněná na řízení“),
 - výrokem II. osobě zúčastněné na řízení stanovil lhůtu pro uskutečňování účelu vyvlastnění, kterým je uskutečnění **stavby protipovodňového opatření „Dědina, Mělčany – suchá retenční nádrž“** (dále jen „protipovodňové opatření“),
 - výrokem III. osobě zúčastněné na řízení uložil povinnost uhradit žalobci náhradu za vyvlastnění ve výši 53 140 Kč, a
 - výrokem IV. osobě zúčastněné na řízení uložil povinnost uhradit vyvlastňovacímu úřadu náklady spojené s vyhotovením znaleckého posudku na ocenění Pozemku.
3. Žalobce současně se žalobou podal návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Usnesením ze dne 30. 8. 2023, č. j. 30 A 72/2023-33, Krajský soud v Hradci Králové žalobě odkladný účinek nepřiznal.

II. Obsah žaloby

4. Žalobce nejprve shrnul průběh správního řízení, jehož výsledkem bylo vydání napadeného rozhodnutí.
5. V prvním žalobním bodě je stejně jako v odvolání namítáno **nesplnění podmínek pro zahájení vyvlastňovacího řízení**. Žalobce tvrdil, že součástí návrhu (žádosti) dle § 18 odst. 3 písm. d) zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě, v rozhodném znění (dále jen „zákon o vyvlastnění“), *musí být i znalecký posudek, byl-li opatřen podle § 20 odst. 1 věty první téhož zákona, který v případě stanovení náhrady dle § 10 odst. 1 písm. a) obsahuje obvyklou cenu i cenu zjištěnou podle oceňovacího předpisu účinného ke dni podání žádosti* (tj. ke dni 2. 10. 2020). Osoba zúčastněná na řízení nicméně k žádosti připojila znalecký posudek obsahující obvyklou cenu i cenu zjištěnou podle oceňovacího předpisu účinného do 31. 12. 2019, jehož neaktuálnost ostatně potvrzuje i žalovaný v odst. 35 žalobou napadeného rozhodnutí. Za této situace měl dle žalobce vyvlastňovací úřad vyzvat osobu zúčastněnou na řízení k doplnění či aktualizaci znaleckého posudku, k čemuž však nedošlo. Z tohoto důvodu se domnívá, že následkem chybného procesního postupu bylo vydání nezákonného rozhodnutí.
6. Dále žalobce zopakoval další odvolací námitku a i nadále trval na tom, že **byl s ohledem na užití nesprávného znění zákona o vyvlastnění nesprávně poučen**. Skutečnost, že ústní jednání, ke kterému jsou ze zákona zkoncentrovány námitky proti vyvlastnění, proběhlo ještě před zadáním nového znaleckého posudku, žalobce přišel o možnost se vůči jeho závěrům bránit.

7. Třetím žalobním bodem **rozporoval, že by se oba správní orgány dostatečně vypořádaly s jeho dalšími námitkami**, zejména tedy s jeho návrhem na rozšíření předmětu vyvlastnění o další jeho pozemky, které se nachází v okolí vyvlastňovaného Pozemku. Taktéž poznamenal, že se nedomnívá, že by žalovaný hlouběji zkoumal splnění podmínek pro vyvlastnění, tak jak uvedl v odst. 50 napadeného rozhodnutí.
8. Žalobce na závěr žaloby hlouběji rozvedl důvody, z jakých nesouhlasí se samotnou stavbou protipovodňového opatření, v daném případě jeho výstavba vůbec dlouhodobě neřeší problém povodní, navíc se sníží hodnota ostatních jeho pozemků v okolí.
9. Žalobce na základě výše uvedeného navrhnul zrušit ve výše specifikovaném rozsahu napadené rozhodnutí, a to včetně prvoinstančního rozhodnutí, a věc v tomto rozsahu vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 9. 8. 2023 konstatoval, že žalobce žalobní body uplatňoval již během prvoinstančního řízení a dále i ve svém odvolání. S těmito připomínkami se dostatečně vypořádal již vyvlastňovací úřad, a s jeho posouzením se v podstatě ztotožnil žalovaný. Postupem ve správním řízení nebyl žádný z účastníků řízení krácen na svých právech, jak vyplývá z obsahu spisových složek, oba správní orgány se podrobně námitkám žalobce věnovaly a umožnily mu hájit jeho práva.

IV. Vyjádření osoby zúčastněné na řízení

11. Osoba zúčastněná na řízení ve vyjádření ze dne 31. 8. 2023 uvedla, že je přesvědčena o tom, že žalobce nebyl napadeným rozhodnutím krácen na svých právech. Žalobcem uváděné námitky obsahově odpovídají těm, které podával již během vyvlastňovacího řízení. Osoba zúčastněná na řízení rovněž odkázala na svá dřívější podání – vyjádření ke sdělení k vlastní žádosti o vyvlastnění ze dne 19. 10. 2021 a vyjádření k odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí ze dne 18. 1. 2023.
12. Dle osoby zúčastněné na řízení znalecký posudek, který byl přiložený k žádosti s ohledem na absenci souhlasu žalobce s jeho použitím v rámci řízení, sloužil jako důkaz ke splnění požadavku § 18 odst. 2 písm. b) zákona o vyvlastnění ve spojení s § 5 odst. 2 písm. a) citovaného zákona, tedy že byl se žalobcem realizován kontraktační proces, jehož součástí bylo i stanovení nabízené ceny na základě předmětného znaleckého posudku.
13. K námitce nesprávného poučení osoba zúčastněná na řízení doplnila, že z odůvodnění tohoto žalobního bodu není patrné, z čeho je dovozena neaktuálnost poučení obsaženého v uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení a nařízení ústního jednání ze dne 22. 9. 2021 (dále jen „Uvědomění“). Dle osoby zúčastněné na řízení text uvedeného poučení odpovídá požadavkům zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020. S tvrzením, že mu v poučení v Uvědomění nebyla nabídnuta možnost volby mezi tím, zda si pro účely náhrady nechá zpracovat znalecký posudek či zda bude souhlasit s využitím znaleckého posudku vyhotoveného na žádost osoby zúčastněné na řízení, nelze souhlasit, když poučení odkaz na § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020 obsahuje. Taktéž nelze přisvědčit domněnce žalobce, že zkoncentrováním námitek proti vyvlastnění v době ústního jednání mu byla upřena možnost se bránit proti výši ocenění Pozemku stanovené ve znaleckém posudku. Zákon o vyvlastnění, ve znění účinném do 31. 12. 2020, totiž rozlišuje mezi samotným vyvlastněním (tj. odnětí nebo

omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem) a poskytnutím náhrady za vyvlastnění. Právo žalobce se vyjádřit k závěrům znaleckého posudku mu s odkazem na odst. 42 žalobou napadeného rozhodnutí upřeno nebylo.

14. Vyvlastňovací úřad se dle osoby zúčastněné na řízení s posouzením dalších žalobcových námitek dostatečně vypořádal, ve vztahu k rozšíření předmětu vyvlastnění posuzoval i pozemky ve vlastnictví žalobce od Pozemku poměrně vzdálené. K nevhodnosti protipovodňového opatření konstatuje, že předmětná stavba je v Zásadách územního rozvoje Královéhradeckého kraje ze dne 8. 9. 2011, vydaných pod číslem usnesení 22/1564/2011, vymezena jako veřejně prospěšná, též je řešena v platném a účinném Územním plánu města Dobruška. Pro úplnost osoba zúčastněná na řízení dodala, že protipovodňová opatření v údolí toku Dědiny, mezi něž se předmětná stavba řadí, byla vymezena jako prioritní oblast k řešení ochrany území před povodněmi v Plánu hlavních povodí České republiky ze dne 23. 5. 2007. Zařazení této stavby bylo reakcí mj. na vznik rozsáhlých škod v dotčené lokalitě při povodních v roce 1998.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána ve lhůtě stanovené v § 2 odst. 2 zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „liniový zákon“), napadené rozhodnutí bylo zástupci žalobce doručeno do datové schránky dne 20. 7. 2023, žaloba byla zdejšímu soudu doručena osobně dne 7. 8. 2023, neboť účelem vyvlastnění je realizace protipovodňového opatření ve smyslu § 1 odst. 3 citovaného zákona, a to osobou k tomu oprávněnou, a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jedná se tedy o žalobu věcně projednatelnou.
16. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního s. ř. s., vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu věci ke dni vydání napadeného rozhodnutí dle § 75 odst. 1 s. ř. s. O věci samé soud rozhodl bez nařízení jednání, a to za splnění podmínek v dikci § 51 odst. 1 s. ř. s.
17. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného v rozsahu, ve kterém tento potvrdil výrok I. a výrok II. prvoinstančního rozhodnutí, kterými bylo rozhodnuto o vyvlastnění Pozemku, a jimiž byla stanovena lhůta pro uskutečnění účelu vyvlastnění, v daném případě se tedy jedná o výroky ve smyslu § 24 odst. 3 zákona o vyvlastnění, správní soud je tedy příslušný rozhodovat.
18. Relativní samostatnost výroků o vyvlastnění a o náhradě za vyvlastnění plyne z jejich rozdílné povahy, která se následně odráží mimo jiné v rozdělení soudního přezkumu těchto výroků mezi civilní a správní soudy (v podrobnostech k povaze výroků viz např. usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 5. 5. 2005, čj. Konf 81/2004-12, č. 676/2005 Sb.NSS, dostupný také na www.nssoud.cz). Z tohoto pohledu přitom Ústavní soud shledal právní úpravu ústavně konformní (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl.ÚS 26/08, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Krajský soud proto nemá za to, že by se právní úprava či její aplikace v nyní posuzované věci dostaly do kolize s ústavním pořádkem, konkrétně s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

Skutkový stav věci

19. Dne 27. 10. 2020 požádala osoba zúčastněná na řízení vyvlastňovací úřad o zahájení vyvlastňovacího řízení dle § 18 zákona o vyvlastnění, žádost byla doručena vyvlastňovacímu úřadu dne 2. 11. 2020. Přílohou žádosti byl mj. znalecký posudek č. ZU 5573-235/2019 ze dne 12. 9. 2019, který vypracovala společnost ZNALCI A ODHADCI – znalecký ústav, spol. s r. o., IČ: 25577298, sídlem Foltýnova 1027/16, Bystrc, 635 00 Brno, vyhotovený dne 19. 9. 2019 (dále jen „znalecký posudek vyvlastnítele“). Ocenění Pozemku bylo provedeno na základě oceňovacího předpisu účinného do 31. 12. 2019 (tj. na základě zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů v platném znění a vyhlášky č. 441/2013 Sb. k provedení zákona o oceňování majetku ve znění vyhlášky č. 199/2014 Sb., vyhlášky č. 345/2015 Sb., vyhlášky č. 53/2019 Sb., vyhlášky č. 443/2016 Sb., vyhlášky č. 457/2017 Sb. a vyhlášky č. 188/2019 Sb.).
20. Uvědomění ze dne 22. 9. 2021 obsahovalo mj. poučení tohoto znění: *„Dle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění se náhrada za vyvlastnění stanoví na základě znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastňovaného, nebo znaleckého posudku na žádost vyvlastnítele, jestliže s tím vyvlastňovaný vyslovil souhlas. Nedošlo-li k vyhotovení znaleckého posudku na žádost vyvlastňovaného a ani vyvlastnítele, stanoví se náhrada na základě posudku znalce ustanoveného vyvlastňovacím úřadem.“*
21. Žalobce zaslal dne 30. 9. 2021 vyvlastňovacímu úřadu sdělení (dále jen „Sdělení ze dne 30. 9. 2021“), ve kterém konstatoval, že vyvlastňovací řízení bylo zahájeno již dne 2. 11. 2020, s ohledem na přechodná ustanovení Čl. XXVII zákona č. 403/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „zákon č. 403/2020 Sb.“) a kterým byl s účinností od 1. 1. 2021 mj. zákon o vyvlastnění novelizován, by řízení mělo probíhat dle zákona o vyvlastnění účinného do 31. 12. 2020. Pokud by se tímto zněním vyvlastňovací úřad řídil, nemohl by dle žalobce s odkazem na § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění nařídit ústní jednání. Dle žalobce tedy nebyly splněny zákonné podmínky pro vyvlastnění, neboť posudek doložený osobou zúčastněnou na řízení nebyl vydáný k datu, který vyžaduje zákon, a tedy náhrada za vyvlastnění byla stanovena v rozporu se zákonem.
22. Osoba zúčastněná na řízení se ve svém vyjádření ze dne 19. 10. 2021 ztotožnila s názorem žalobce vztahujícím se k užití právní úpravy účinné do 31. 12. 2020, nicméně uvedla, že nemůže souhlasit s tvrzením žalobce o tom, že by nařízením ústního jednání bez znalosti závěrů znaleckého posudku na ocenění Pozemku byl zkrácen na právu uplatnit své námitky proti vyvlastnění, které jsou právě k době ústního jednání koncentrovány. Tyto námitky se mají vztahovat k samotnému vyvlastnění, nikoliv k náhradě za vyvlastnění.
23. Během ústního jednání konaného dne 9. 11. 2021 žalobce (opětovně) konstatoval, že nesouhlasí se stavbou protipovodňového opatření, se znaleckým posudkem předloženým osobou zúčastněnou na řízení nesouhlasí, nechť ho tedy nechá zpracovat vyvlastňovací úřad. Taktéž zmínil, že jednání vedená prostřednictvím společnosti Valbek, spol. s r. o., IČ: 48XB230, sídlem Vaňurova 505/17, Liberec III-Jeřáb, 460 07 Liberec, byla nedostatečná, neboť nebyl dostatečně seznámen s dopady jeho případného nesouhlasu. Uvedl, že předcházející jednání ze strany osoby zúčastněné na řízení nebyla korektní, sám navrhl odkup nejen Pozemku, ale též hráze. Dle osoby zúčastněné na řízení byl předchozí postup naprosto v pořádku, žalobce byl v dopisech ze dne 13. 12. 2019 a 6. 3.

2020 dostatečně seznámen s důsledky nesouhlasu s uzavřením kupní smlouvy. Návrh na odkup dalších pozemků je jí znám, nicméně žalobci již opakovaně sdělila, že k němu není oprávněna.

24. Dne 16. 3. 2022 bylo vydáno usnesení, č. j. PDMUD 17668/2022, kterým byl ustanoven Ing. Tomáš Doležal, IČ: 13204785, sídlem Mandysova 1407, 500 12 Hradec Králové, znalec z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nemovitostí, a kterému bylo uloženo vypracování znaleckého posudku na ocenění Pozemku. Znaleckým posudkem č. 1829-043/2020 ze dne 25. 5. 2022 byla obvyklá cena Pozemku stanovena ve výši xx Kč, a cena zjištěná dle cenového předpisu ve výši xx Kč.
25. Následně dne 27. 7. 2022 bylo účastníkům vyvlastňovacího řízení zasláno sdělení o možnosti se vyjádřit k podkladům rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).
26. Dne 18. 1. 2023 bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí, proti kterému žalobce podal v zákonem stanovené lhůtě odvolání. V tomto namítal nesplnění podmínek pro vlastní zahájení řízení, neboť součástí návrhu nebyl aktuální znalecký posudek. Vyvlastňovací úřad měl za dané situace vyzvat osobu zúčastněnou na řízení k doplnění žádosti. Stejně tak s odkazem na své Sdělení ze dne 30. 9. 2021 namítal, že vyvlastňovací úřad neaplikoval správné znění zákona (tj. s ohledem na datum zahájení řízení - tedy znění účinné do 31. 12. 2020). Taktéž je přesvědčen, že se vyvlastňovací úřad řádně nevypořádal s jeho námitkami, zejména pak s návrhem na rozšíření předmětu vyvlastnění o další pozemky žalobce, které se nachází v okolí. Nesouhlasil ani s hodnotou náhrady za vyvlastnění za situace, kdy tento posudek byl zadán a vypracován až po ústním jednání, neměl možnost jakkoliv brojit proti jeho obsahu. Závěrem dodal, že se stavbou protipovodňového opatření nesouhlasí a za současných klimatických podmínek ani nemůže být ve veřejném zájmu.
27. Žalovaný dne 19. 7. 2023 vydal žalobou napadené rozhodnutí, ve kterém konstatoval, že v daném případě je vyvlastňovací řízení vedeno podle zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020. K námitce nesprávného postupu správního orgánu I. stupně, že měl osobu zúčastněnou na řízení vyzvat k doplnění aktualizovaného znaleckého posudku, žalovaný uvedl, že byť tento postup nebyl plně v souladu s textem zákona, žalobce sám ve svém Sdělení ze dne 30. 9. 2021 správnímu orgánu I. stupně sdělil, že si nebude zpracovávat vlastní znalecký posudek a nesouhlasí s využitím znaleckého posudku vyvlastnítele, současně s tím navrhl, aby předmětný znalecký posudek nechal vypracovat vyvlastňovací úřad. S tímto návrhem ostatně souhlasila i osoba zúčastněná na řízení, a to ve svém vyjádření ze dne 19. 10. 2021. S ohledem na skutečnost, že koncentrace námitek se dle § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění vztahuje pouze na vyvlastnění, nikoliv na náhradu za něj, a vyvlastňovací úřad dopisem ze dne 27. 7. 2022 umožnil se účastníkům řízení vyjádřit ke všem pokladům rozhodnutí, nešlo odvolací námitce vztahující se ke koncentraci řízení přisvědčit. Ve vztahu k navrhovanému rozšíření předmětu vyvlastnění o další pozemky žalovaný odkázal na odst. 52 až 55 prvoinstančního rozhodnutí, se kterým se plně ztotožnil.
28. Žalovaný napadeným rozhodnutím zrušil výrok o náhradě za vyvlastnění, neboť znalecký posudek nebyl vyhotoven podle oceňovacího předpisu účinného v době rozhodování (tj. účinného ke dni 18. 1. 2023), ale podle předpisu účinného do 31. 12. 2020. Znalecký posudek tedy stanovil cenu v rozporu s § 10 odst. 4 zákona o vyvlastnění.

Právní závěry

29. Pokud jde o právní posouzení věci, považuje na tomto místě krajský soud za vhodné připomenout, že povinnost posoudit všechny žalobní námitky neznámá, že krajský soud je povinen reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit, když jeho úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19).
30. Dále platí, že samu okolnost, že soud nepřisvědčil argumentaci účastníka řízení, nelze bez dalšího považovat za porušení jeho práv. Právo na spravedlivý proces nelze vykládat tak, že jde o právo jednotlivce na vyhovění jeho návrhu či na rozhodnutí v jeho prospěch (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. III. ÚS 2773/11, dostupné /stejně jako všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Ústavního soudu/ na <http://nalus.usoud.cz>).
31. Soud úvodem předesílá, že formulace žalobních bodů v žalobě se z valné většiny shoduje s argumentací, kterou žalobce uplatnil v odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí. Na obsah odvolacích námitek reagoval žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí, přičemž v této souvislosti soud konstatuje, že tak učinil precizním způsobem, když podrobně a pečlivě uvedl logické důvody, jež vyvrátily jednotlivá tvrzení žalobce obsažená v odvolání. Žalovanému tedy nebylo třeba cokoliv vytknout, a soud tak v tomto směru plně odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí [k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130 (k dispozici na www.nssoud.cz), podle kterého „(...) je-li rozhodnutí žalovaného správního orgánu řádně odůvodněno, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, je přípustné, aby si krajský soud správné závěry se souhlasnou poznámkou osvojil.“].
32. Úvodem lze předně konstatovat, že mezi účastníky řízení před soudem není sporu, že v souladu s čl. XXVII zákona č. 403/2020 Sb., který stanoví, že *řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí a práva a povinnosti se posoudí podle zákona č. 184/2006 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona*, ve spojení se skutečností, že vyvlastňovací řízení bylo zahájeno ve smyslu § 44 odst. 1 správního řádu dnem doručení žádosti věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, tedy dnem 2. 10. 2020, má být v předmětném řízení postupováno dle zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020. Žalobce na tento problematický aspekt řízení upozorňoval jak ve svém Sdělení ze dne 30. 9. 2021, tak i v odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí. Jak žalovaný v odst. 27 a 28 napadeného rozhodnutí, tak vyvlastňovací úřad v odst. 47 prvoinstančního rozhodnutí došli k totožnému závěru.
33. V případě **prvního žalobního bodu** je nutné posoudit, zda znalecký posudek na ocenění Pozemku měl být povinnou součástí podané žádosti dle § 18 odst. 3 písm. d) zákona o vyvlastnění či nikoliv.
34. V případě, že by žádost vyvlastnítele neměla stanovené náležitosti podle správního řádu nebo zákona o vyvlastnění anebo by nebyly připojeny přílohy, které zákon o vyvlastnění vyžaduje, pak vyvlastňovací úřad vyzve vyvlastnítele postupem podle § 45 odst. 2 správního řádu, aby tyto nedostatky v přiměřené lhůtě odstranil, a poučí ho o následcích

neodstranění nedostatků ve stanovené lhůtě, přičemž současně může řízení ve smyslu § 64 správního řádu přerušit.

35. Povinnou přílohou žádosti o vyvlastnění dle § 18 odst. 3 písm. d) zákona o vyvlastnění účinného do 31. 12. 2020 je *znalecký posudek, byl-li opatřen podle § 20 odst. 1 věty první, který v případě stanovení náhrady podle § 10 odst. 1 písm. a) obsahuje obvyklou cenu i cenu zjištěnou podle oceňovacího předpisu účinného ke dni podání žádosti; § 10 odst. 5 platí obdobně.*
36. Podle § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění *náhrada se stanoví na základě znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastňovaného, nebo znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastnitelce, jestliže s tím vyvlastňovaný vyslovil souhlas. Nedošlo-li k vyhotovení znaleckého posudku na žádost vyvlastňovaného a ani vyvlastnitelce, stanoví se náhrada na základě posudku znalce ustanoveného vyvlastňovacím úřadem.* Pro kontext k druhému žalobnímu bodu soud doplňuje ještě § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění po jeho novelizaci zákonem č. 403/2020 Sb. *náhrada se stanoví na základě znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastňovaného, pokud jej vyvlastňovaný předloží vyvlastňovacímu úřadu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy bylo vyvlastňovanému doručeno uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení, v opačném případě se náhrada stanoví na základě znaleckého posudku podle § 5 odst. 2 písm. a) vyhotoveného na žádost vyvlastnitelce; ustanovení § 10 odst. 4 tím není dotčeno.*
37. Podle § 10 odst. 4 zákona o vyvlastnění *stanoví-li se náhrada na základě ocenění, musí být ocenění provedeno podle oceňovacího předpisu účinného v době rozhodování o vyvlastnění. V případě, že obvyklá cena pozemku nebo stavby by byla nižší než cena zjištěná podle oceňovacího předpisu, náleží vyvlastňovanému náhrada ve výši ceny zjištěné podle oceňovacího předpisu.*
38. Podle § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění je *vyvlastnění přípustné, pokud se vyvlastniteli nepodařilo ve lhůtě 90 dnů uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku nebo ke stavbě potřebných pro uskutečnění účelu vyvlastnění stanoveného zákonem. Lhůta k uzavření smlouvy s vyvlastňovaným počíná běžet dnem následujícím po doručení návrhu na uzavření smlouvy vyvlastňovanému.* Podle druhého odstavce písm. a) je k návrhu smlouvy vyvlastnitel povinen mj. přiložit též znalecký posudek, podle kterého navrhl vyvlastňovanému cenu za získání potřebných práv k pozemku nebo ke stavbě.
39. Z obsahu správního spisu je patrné, že k žádosti byl předložen znalecký posudek vyvlastnitelce, a to aniž by s jeho užitím vyslovil žalobce souhlas. V daném případě tedy znalecký posudek nebyl povinnou přílohou žádosti, a tedy vyvlastňovací úřad nepochybil, když osobu zúčastněnou na řízení nevyzval k odstranění vad podání. Žalobcem sporovaný znalecký posudek vyvlastnitelce byl součástí návrhu na uzavření smlouvy o získání práv k pozemku nebo ke stavbě vyvlastňovanému dle ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) zákona o vyvlastnění. Jednalo se tedy o jednu z listin prokazujících splnění podmínky vyvlastnění uvedených v § 5 citovaného zákona. Šlo o listinu, která osvědčovala řádnost průběhu kontraktačního procesu – neslo o znalecký posudek pro stanovení náhrady za vyvlastnění, který se zpracovává v průběhu již zahájeného vyvlastňovacího řízení. Tento další znalecký posudek – pro účely stanovení náhrady za vyvlastnění byl následně zpracován až v průběhu vyvlastňovacího řízení (jak ostatně plyne z výše uvedených závěrů o skutkovém stavu věci a z obsahu správního spisu).
40. V případě existence znaleckého posudku, který by splňoval náležitosti dle § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020, tedy který by byl vyhotoven na

žádost vyvlastňovaného, nebo který by byl vyhotoven na žádost vyvlastnítele, jestliže s ním vyvlastňovaný vyslovil souhlas, provedeného dle oceňovacího předpisu účinného do 31. 12. 2020, by tento posudek musel být součástí žádosti ve smyslu § 18 odst. 3 písm. d). Stejně tak povinnou přílohou žádosti dle § 18 odst. 3 písm. c) citovaného zákona by musel být znalecký posudek, podle kterého navrhl vyvlastňovanému cenu za získání potřebných práv k pozemku nebo ke stavbě, ve smyslu § 5 odst. 2 písm. a) citovaného zákona, jako jedna z listin prokazujících splnění podmínky vyvlastnění uvedené v § 5. Zákon o vyvlastnění totiž pracuje se dvěma variantami znaleckých posudků, leč každý z nich má svou roli v jiných fázích vyvlastňovacího postupu. V prvním případě jde o znalecký posudek, který se zasílá vlastníkově vyvlastňované nemovitosti v rámci tzv. kontraktačního procesu, jehož cílem je dohoda o dobrovolném převodu práv k pozemku, který má být jinak předmětem vyvlastnění. Tento je potom podkladem pro žádost o vyvlastnění (pokud není kontraktační proces úspěšný a k dohodě nedojde), kterým (mimo jiné) žadatel o vyvlastnění prokazuje, že kontraktační proces proběhl v souladu se zákonem.

41. Druhý typ znaleckého posudku je poté zpracováván v průběhu vyvlastňovacího řízení pro účely stanovení náhrady za vyvlastnění – tak jak tomu ostatně rovněž bylo v tomto případě. Tento druhý posudek byl již zadáván vyvlastňovacím úřadem, neboť vyvlastňovaný (žalobce) nedoložil vlastní posudek a stejně tak nesouhlasil s tím, že by posudek byl obstarán vyvlastnítelem. Z výše uvedených závěrů lze tedy dovodit, že první žalobní bod není důvodný.
42. Nadto lze ještě doplnit, že ze vzájemné souvislosti § 18 odst. 3 písm. d), § 20 odst. 1, § 5 odst. 2 písm. a) a § 10 odst. 4 zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020 je patrné, že znalecký posudek, který tvořil přílohu návrhu smlouvy vyvlastňovanému dle § 5 odst. 2 písm. a) téhož zákona, nemůže splňovat podmínku aktuálnosti k datu podání žádosti ve smyslu § 18 odst. 3 písm. a) ve spojení s § 20 odst. 1 věty první. Stejně tak znalecký posudek přiložený k žádosti dle § 18 odst. 3 písm. a) citovaného zákona nemusí splňovat podmínky § 10 odst. 4 citovaného zákona, dle kterého musí být ocenění provedeno podle oceňovacího předpisu účinného v době rozhodování o vyvlastnění, a to celé v kontextu téměř každoročních novelizací oceňovacích předpisů. Zadáním znaleckého posudku aktualizovaného dle oceňovacích předpisů by se osoba zúčastněná na řízení vystavovala riziku, že vyvlastňovaný s jeho užitím neudělí souhlas (což sám ve svém Sdělení ze dne 30. 9. 2021 žalobce udělal), a posudek by se tak stal nadbytečným.
43. Stejně tak je nedůvodným i **druhý žalobní bod**. Dle textu poučení ve vztahu k určování náhrady za vyvlastnění uvedeného v Uvědomění je patrné (viz bod 20 tohoto rozsudku), že vyvlastňovací úřad v daném případě užil procesní postup dle zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020. Pokud by poučoval dle předpisu účinného k datu vydání uvědomění o zahájení řízení, znělo by poučení takto: *náhrada se stanoví na základě znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastňovaného, pokud jej vyvlastňovaný předloží vyvlastňovacímu úřadu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy bylo vyvlastňovanému doručeno uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení, v opačném případě se náhrada stanoví na základě znaleckého posudku podle § 5 odst. 2 písm. a) vyhotoveného na žádost vyvlastnítele; ustanovení § 10 odst. 4 tím není dotčeno*. V tomto ohledu tedy žalobce byl poučen správně.
44. Krajský soud však v této souvislosti zdůrazňuje, že z žaloby není jasné, jaké konkrétní žalobcovo veřejné subjektivní právo by bylo i v případě užití nesprávné verze poučení

porušeno. Smyslem tohoto poučení je dát vyvlastňovanému na výběr, z jakého posudku by se měla případná náhrada za vyvlastnění odvíjet. Žalobce ve svém Sdělení dal jasně najevo, že nemá zájem zhotovovat vlastní posudek a že nedává souhlas s případným posudkem vyhotoveným osobou zúčastněnou na řízení, vyvlastňovací úřad tak neměl jinou možnost, než sám zadat znalecký posudek k vypracování.

45. Žalobce v rámci tohoto žalobního bodu spatřoval porušení jeho práva též ve skutečnosti, že ústní jednání bylo nařazeno na dobu, ve které ještě nebyla stanovena náhrada za vyvlastnění, a žalobce se tedy s ohledem na zákonnou koncentraci námitek dle § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020 nemohl vůči hodnotě náhrady bránit.
46. Podle § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění ve znění účinném do 31. 12. 2020 *námítky proti vyvlastnění a důkazy k jejich prokázání mohou být uplatněny nejpozději při ústním jednání; k později uplatněným námitkám a důkazům se nepřihlíží. O tomto následku musí být účastníci poučeni v uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení.* Dané ustanovení stanovuje ve vztahu k samotnému vyvlastnění (nikoliv tedy k náhradě za vyvlastnění) speciální úpravu oproti § 36 odst. 1 správního řádu, která upravuje zásadu jednotnosti správního řízení. Žalobce byl v souladu s § 22 odst. 2 větou druhou v Uvědomění řádně poučen. Krajský soud odkazuje na odst. 40 prvoinstančního rozhodnutí, ve kterém se vyvlastňovací úřad podrobně a obsáhle věnoval této námitce právě ve vztahu k samotnému vyvlastnění ve smyslu § 3 písm. a) předmětného zákona, a vysvětlil, že z jazykového a systematického výkladu daného ustanovení je zjevné, že koncentrace námitek se nevztahuje k náhradě za vyvlastnění. Obdobně též žalovaný v odst. 49 napadeného rozhodnutí prohlásil, že požadavek na aktuálnost ocenění Pozemku k datu vydání napadeného rozhodnutí by ve spojení s koncentrací námitek i ve vztahu k samotné náhradě nedával smysl. S uvedenými názory se krajský soud ztotožňuje a dodává, že by nebylo v souladu se zásadou hospodárnosti, vyjádřenou v § 6 odst. 2 správního řádu, nechat vypracovat znalecký posudek za předpokladu, že by následně vyvlastňovací úřad žádost zamítl z důvodu neprokázání podmínek pro vyvlastnění.
47. Ze správního spisu je navíc patrné, že vyvlastňovací úřad účastníkům řízení zaslal, ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu, sdělení o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ze dne 27. 7. 2022. Žalobce tedy nebyl zkrácen na právu se ke znaleckému posudku vyjádřit, a to bez ohledu na jím namítanou koncentraci. Pro doplnění soud uvádí, že žalobce se s podklady pro rozhodnutí ve stanovené lhůtě neseznámil a ani nevyužil svého práva se k nim vyjádřit.
48. **Posledním žalobním bodem** žalobce namítal, že se správní orgány obou stupňů adekvátně nevypořádaly s dalšími jeho vznášenými námitkami, zejména s námitkou rozšíření vyvlastnění o jeho další pozemky (bez udání jejich bližší konkretizace), kterou uplatnil během ústního jednání.
49. Podle § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění *lze vyvlastnění provést jen v takovém rozsahu, který je nezbytný k dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem.*
50. Podle § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění *není-li možné pozemek, stavbu nebo jejich část, popřípadě právo odpovídající věcnému břemenu užívat bez vyvlastňovaného pozemku, stavby nebo jejich částí či věcného břemene buď vůbec nebo jen s nepřiměřenými obtížemi, lze na ně rozšířit vyvlastnění, jestliže o to vyvlastňovaný požádá, i když není nezbytné k dosažení daného účelu.*

51. Vyvlastňovací úřad otázku potenciálního rozšíření předmětu vyvlastnění řešil v odst. 53 až 55 prvoinstančního rozhodnutí, uvedl, že s ohledem na znění § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění ji posoudil jako žádost vyvlastňovaného o rozšíření vyvlastnění dle dotčeného ustanovení. Z náhledu do katastru nemovitostí zjistil, že žalobce je vlastníkem též blízkých pozemků parc. č. XC, parc. č. XD, parc. č. XE, parc. č. XF, parc. č. XG, parc. č. XH a parc. č. XCH, katastrální území X, všechny zapsané na LV č. XB u Katastrálního úřadu pro Královehradecký kraj, Katastrální pracoviště X, a pozemku parc. č. XI, katastrální území X, zapsaný na LV č. XI u Katastrálního úřadu pro Královehradecký kraj, Katastrální pracoviště X. Po posouzení jejich polohového uspořádání, výměry a jejich vzájemné souvislosti dospěl k závěru, že v daném případě nebyly pro návrh naplněny podmínky. Žalovaný se v odst. 45 až 46 s výše uvedeným závěrem ztotožnil.
52. Soud odkazuje na příslušné části odůvodnění prvoinstančního i napadeného rozhodnutí. Zejména vyvlastňovací úřad v otázce naplnění podmínek pro rozšíření vyvlastnění o další pozemky žalobce precizně vyhledal potenciální pozemky žalobce v okolí Pozemku. O této žalobcově „žádosti“ však nebylo výrokově rozhodnuto, pouze byla vypořádána v odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí a následně v rozhodnutí žalovaného.
53. Otázka toho, zda se „žádostí“ vyvlastňovaného (nyní žalobce) podanou ve smyslu § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění o rozšíření vyvlastnění má správní orgán (vyvlastňovací úřad) zabývat tak, že o ní rozhodne ve výrokové části rozhodnutí o vyvlastnění, nebyla v rámci podané žaloby rozporována. S ohledem na skutečnost, že se soud touto problematikou zabýval již dříve (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 11. 2022, č. j. 30 A 22/2021 – 360, odstavce 223 – 225), nad rámec žalobního bodu se k ní obecně vyjádří.
54. Obsah výroku o vyvlastnění je dán § 24 odst. 3 zákona o vyvlastnění. Z komentářové literatury, konkrétně z komentáře k ustanovení § 24 zákona o vyvlastnění (viz HANÁK, J., ŽIDEK, D., ČERNOCKÝ, R. Zákon o vyvlastnění. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 2004 s.), plyne, že: „O rozšíření vyvlastnění musí vyvlastňovaný požádat. Podle § 22 zákona o vyvlastnění mohou být námitky proti vyvlastnění a důkazy k jejich prokázání uplatněny nejpozději při ústním jednání, přičemž k později uplatněným námitkám a důkazům se nepřiblíží, pokud jsou o tomto následku účastníci poučeni v uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení. Proto se ztotožňujeme s tím, že požadavek na rozšíření vyvlastnění je nutno posoudit jako námitku proti vyvlastnění, a proto se i na tuto námitku vztahuje zásada koncentrace řízení (již NSS 3 As 35/2005–63 k identické úpravě v § 110 odst. 3 stavebního zákona z roku 1976; za stávající právní úpravy např. KS v Českých Budějovicích 10 A 74/2013–96). Není tudíž pravda, že „žádný právní předpis nestanoví dobu, do které má vyvlastňovaný o vyvlastnění takového pozemku požádat“ (KS v Praze 54 A 24/2018–52). Rozhodování o rozšíření vyvlastnění je považováno za „jistý prvek kontradiktornosti, jehož prostřednictvím je vyvlastňovacímu úřadu poskytnut procesní nástroj k ochraně vyvlastňovaného např. před praktikami vyvlastňovatele reprezentujícími tzv. „salámovou metodu“ při podávání návrhů na vyvlastnění. Z uvedeného se též dovozuje, že návrh na rozšíření vyvlastnění dle § 4 odst. 3 může být podán nejen ohledně pozemků a staveb, jejichž vyvlastnění není nezbytné k dosažení daného účelu, nýbrž (a minori ad maius) též ohledně pozemků a staveb, jejichž vyvlastnění je nezbytné k dosažení daného účelu, avšak navzdory tomu nebylo požadováno vyvlastnitelem v žádosti o zahájení vyvlastňovacího řízení (NSS 2 As 22/2017–57).“

55. Není zde tedy dán zákonný podklad pro to, aby v uvedené situaci – podané „žádosti“ o rozšíření vyvlastnění – bylo rozhodováno samostatným výrokem. Účastníky řízení o žádosti jsou obecně žadatel a další osoby. Vyvlastňovaný není žadatelem (ani pro část řízení), proto vyvlastňovaný nedisponuje řízením. „Žádost“ o rozšíření vyvlastnění je nezbytné vnímat jako námitku do rozsahu vyvlastnění, neboť v rámci této námítky musí vyvlastňovací úřad zkoumat podmínku rozšíření, tedy... *„Není-li možné pozemek, stavbu nebo jejich část, popřípadě právo odpovídající věcnému břemenu užívat bez vyvlastňovaného pozemku, stavby nebo jejich částí či věcného břemene buď vůbec nebo jen s nepřiměřenými obtížemi..“* Až přisvědčí-li vyvlastňovací úřad této námitce, může výrokem o vyvlastnění rozhodnout o širším rozsahu vyvlastnění, přičemž v odůvodnění uvede, že této námitce přisvědčil a podmínky podle § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění byly splněny.
56. Žalobce se domáhal rozšíření vyvlastnění o další jeho pozemky (které doposud ani konkrétně nevymezil) s velmi vágní argumentací spočívající v tom, že v důsledku vyvlastnění Pozemku dojde u jeho dalších pozemků ke snížení jejich hodnoty. Žalobce však dosud nenabídl tvrzení, která by byla relevantní z pohledu dikce § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění pro účely rozšíření vyvlastnění. Takovým důvodem není případné snížení jejich ceny, které žalobce opět nikterak konkrétně netvrdí a už vůbec nedokládá. S ohledem na takto obecný žalobní bod krajský soud rovněž dospívá k závěru o jeho nedůvodnosti (k tomu mimo jiné srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78).

VI. Závěr a náklady řízení

57. **Soud tak neshledal žalobou důvodnou** a nad její rámec nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
58. Výrok II. o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.
59. Výrok III. o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 5 s. ř. s., neboť osoba zúčastněná na řízení by měla právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti uložené soudem, k tomu ale v dané věci nedošlo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 27. září 2023

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu